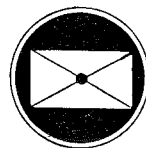

norsk FILATELISTISK TIDSSKRIFT

TIDSSKRIFT
FOR FRIMERKESAMLERE

Utgitt av NORSK FILATELISTFORBUND

REDAKTØR: ARVID SKAVANG

Redaksjonens adr.: Postboks 875, Oslo

NR. 1/2

1954

13. ÅRG.

ENDELIG!

Igjen har Tidsskriftet fått en altfor stor forsinkelse, og mange er de som utålmodige har henvendt seg til oss for å fortelle at de savner det. Fra andre kanter har vi fått nyss om at Tidsskriftet, som det kom i fjor, ikke er ønsket, og vi skal gjøre vårt beste for at disse siste skal forandre mening. Men vi tror det er nokså meget sannhet i et brev som vi mottok forleden, hvor det bl. a. sto: «I generalforsamlingen i går ble det kritisert at Tidsskriftet kom så uregelmessig — ja, det var mye onde ord å høre, men en av herrene som deltok i diskusjonen, sa: Men vi sender jo ingen ting herfra til Tidsskriftet, så vi har jo en del skyld vi også. — Av denne årsak er det jeg sender Dem dette bidrag.»

Som vi skrev for et år siden, skal Tidsskriftet være et forum for norske samlere, hvor de kan fremlegge sine oppdagelser

eller erfaringer, og hvor de kan diskutere med sine kolleger. Men med noen få hederlige unntagelser har det vært dårlig med tilgangen på stoff fra norske samlere. Og jeg håper at dette nå vil forandre seg. Vi står nå foran et meget viktig år for norsk filateli med 100 års jubileum for det første norske frimerke og en stor internasjonal utstilling, og da skulle det bare mangle at vi skulle måtte presentere oss som et land hvor det ikke engang var grobunn for et eneste filatelistisk tidsskrift.

Samtidig vil forhåpentligvis også snart «Håndboken» foreligge, denne boken vi har ventet på i så mange år, og nettopp derfor burde det være en selvfølge at alle som har noe nytt å meddele, og som vil høre sine kollegers mening, sender det inn til Tidsskriftet, slik at det kan bli allsidig belyst — og Håndbok-komiteen til nytte.

FILATELISTISK MÅLETEKNIKK

Av Carl H. Werenskiold.

(Forts. fra nr. 9/10, 1953.)

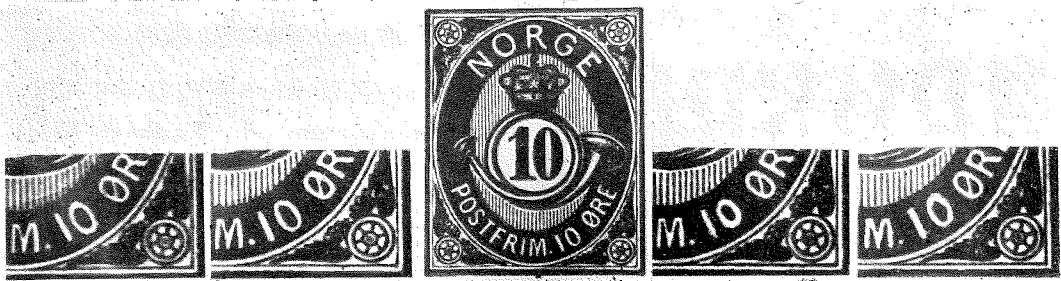

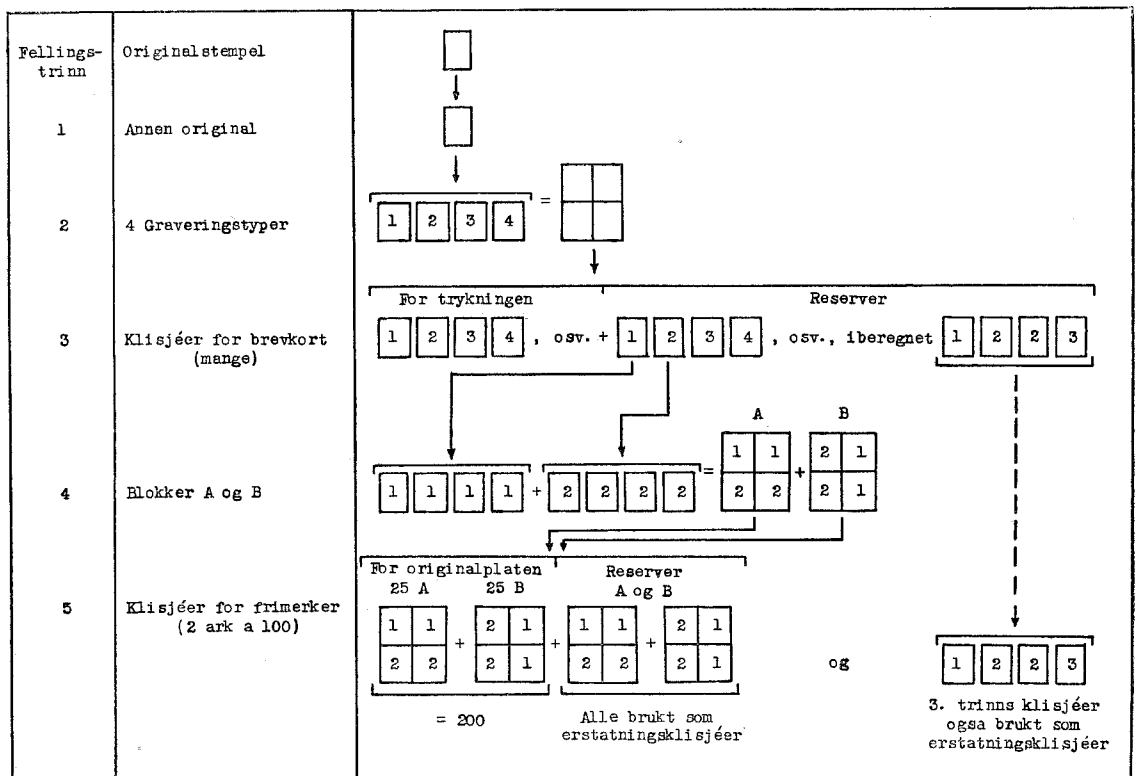
Fig. 6.

10 øre, «20 mm» frimerkeutgave, Nr. 53, plate IV og tilsvarende brevkort.

Enkle og dobbelte brevkort ble trykt først (1889) med fire graveringstyper som vist i fig. 6. Frimerkene ble trykt senere (1890) og er som bekjent blitt beskrevet inngående av Jellestad,³⁾ som påviste at

to brevkortklisjéer av type 1 og 2 var blitt brukt som «originalstempler» for fremstillingen av frimerkeplate IV.

Reproduksjonen av klisjéer for brevkortene og frimerkene fra deres felles originalstempel i stål foregikk i flere fellingstrinn ved elektrotypi, antagelig som antydnet i tabell 4.

Tabell 4.

Som bekjent måtte flere av de opprinnelige klisjéer i frimerkeplaten skiftes ut, og da forrådet av de normale (5. trinn) reserver slapp opp, måtte man til slutt bruke fire klisjéer fra brevkortstadiet (3. trinn). Frimerkene trykt fra disse «brevkortklisjéer» fikk et noe større format enn de andre i arket. Forklaringen på forskjellen i klisjéstørrelsen må søkes i den forandrede fremgangsmåte, idet en voksblanding (voks/asfalt/grafitt) nå ble brukt i stedet for bly under avformingen av klisjéene. Man taler nå om «de fortsatte fellingers lov», ifølge hvilken klisjéene blir mindre hver gang man skrider fra ett fellingsstrinn til det neste. Flere forklaringer⁴⁾ er blitt fremsatt, delvis overensstemmende med min egen oppfatning, som er som følger:

Idet avformningen i voks foregikk mens dette var varmt (ca. 40° C.), ⁵⁾ ⁶⁾ ⁷⁾ ville matrisene trekke seg sammen betydelig under den påfølgende avkjøling på grunn av voksets høye utvidelseskoeffisient (ca. .00035 mellom 20° og 40° C.), som er ca. 12 ganger så stor som tilsvarende koeffisient (.000028) for bly. Voksmatrisene

var følgelig allerede «for små» i det øyeblikk de ble plasert i det elektrotypiske bad. Utvidelse og sammentrekning ved påfølgende oppvarming og avkjøling av kobberplaten (både ved voks- og blyavforming) ville på det nærmeste oppheve hverandre. Voksmatrisens sammentrekning mellom avformningen og plaseringsen i det elektrolytiske bad er derfor det vesentlige grunnlag for «de fortsatte fellingers lov».

Med henblikk på tabell 4 er det innlysende at et målingsstudium av brevkortene og frimerkene, innbefattende «brevkortklisjé»-merkene, skulle utvise mange interessante forhold.

Målingene for brevkortene synes å falle i to grupper for hver type, slik at man muligvis kan tenke seg et ekstra fellingsstrinn for to fellingsblokker mellom annet og tredje trinn i tabell 4. Dette er imidlertid slett ikke sikkert, idet antallet av brevkort målt var lite. Jeg har derfor ikke tatt dette hypotetiske ekstra trinn med i tabell 4. Som mulig støtte for ekstratrinnet kan nevnes at kortene med betegnelsen type 1 b har et hakk i nedre kant av ovalen foran det lille 10-tallet og tillike

Tabell 5.
«A» målinger på «plate IV» brevkort.

Ascher	Type	Kort målt	Loddrett						Vannrett					
			Gjennomsnitt 19. mm			Avvikelse, gjennomsnitt ±			Gjennomsnitt 15. mm			Avvikelse, gjennomsnitt ±		
			V	M	H	V	M	H	Ø	M	N	Ø	M	N
35 a I, 37 a I eller 37 b I	1 a	6	.29	.30	.30	.02	.03	.02	.41	.47	.55	.01	.01	.04
	1 b	3	.30	.30	.30	.00	.00	.00	.44	.56	.61	.02	.02	.01
	Begge	9	.29	.30	.30	.02	.02	.01	.42	.50	.57	.02	.04	.04
	2 a	2	.45	.49	.47	.02	.02	.00	.53	.62	.63	.00	.02	.00
	2 b	3	.41	.42	.39	.01	.01	.01	.49	.54	.58	.01	.02	.01
	Begge	5	.43	.45	.42	.02	.03	.04	.51	.57	.60	.02	.03	.02
	3 a	2	.47	.50	.47	.00	.00	.00	.45	.47	.52	.02	.00	.02
	3 b	4	.49	.49	.49	.02	.02	.02	.49	.57	.59	.01	.02	.02
	Begge	6	.48	.49	.48	.01	.01	.01	.48	.54	.56	.02	.04	.03
	4 a	6	.24	.26	.34	.04	.03	.04	.42	.43	.43	.03	.03	.03
	4 b	7	.29	.30	.37	.01	.00	.01	.43	.47	.53	.01	.02	.01
	Begge	13	.27	.28	.35	.03	.03	.03	.42	.45	.49	.02	.03	.05

Gjennomsnittsvariasjon i hver type = Gjennomsnitt av alle avvikelser = ± .018

brutt bue i kronen, feil som ikke finnes i type 1 a. Ingen forskjell i utseende kunne noteres for typene 2 a og 2 b. Nedre linje i E i NORGE er normal i type 3 a, men nesten avknepet i type 3 b. Nedre høyre hjørne er skarp i type 4 a, avrundet i type 4 b. I avventelse av videre klarlegning av dette spørsmål av andre samlere

med tilstrekkelig stort studiemateriale, har jeg her oppført målene både på adskilt (a og b) og uadskilt grunnlag i tabellene 5 og 6. Tolv målinger ble utført på hvert merkebilde på brevkortene, seks «A» målinger og 6 «C» målinger langs førnevnte linjer.

Tabell 6.
«C» målinger på «plate IV» brevkort.

Ascher	Type	Kort målt	Loddrett						Vannrett					
			Gjennomsnitt 20. mm			Avvikelse, gjennomsnitt $\pm$			Gjennomsnitt 16. mm			Avvikelse, gjennomsnitt $\pm$		
			V	M	H	V	M	H	Ø	M	N	Ø	M	N
35 a I, 37 a I eller 37 b I	1 a	6	.53	.48	.48	.04	.04	.03	.60	.62	.67	.06	.07	.06
	1 b	3	.54	.52	.56	.06	.05	.10	.61	.69	.73	.08	.06	.04
	Begge	9	.53	.49	.50	.04	.04	.05	.60	.64	.69	.06	.07	.06
	2 a	2	.70	.70	.65	.10	.10	.05	.70	.77	.82	.07	.04	.05
	2 b	3	.64	.61	.58	.04	.06	.05	.60	.69	.69	.07	.04	.04
	Begge	5	.67	.65	.61	.06	.08	.04	.64	.72	.74	.06	.04	.06
	3 a	2	.70	.65	.62	.00	.05	.02	.70	.72	.73	.00	.02	.00
	3 b	4	.72	.67	.65	.05	.07	.05	.66	.67	.67	.04	.05	.06
	Begge	6	.71	.66	.64	.04	.06	.04	.67	.68	.69	.04	.05	.05
	4 a	6	.45	.44	.47	.04	.03	.04	.61	.62	.61	.05	.05	.06
	4 b	7	.50	.49	.49	.03	.03	.01	.58	.62	.65	.04	.04	.06
	Begge	13	.48	.46	.48	.04	.04	.03	.60	.62	.63	.04	.04	.05

Gjennomsnittsvariasjon i hver type = Gjennomsnitt av alle avvikelser = $\pm$.048.

Vi kan trekke de følgende slutninger på grunnlag av målingene i tabellene 5 og 6:

- Brevkortene, antatt å representere 3. trinns klisjéer i størrelse, varierer atskillig fra type til type, hvilket tyder på en liknende størrelsesvariasjon i de fire graverings-typeklisjéene i 2. trinn.
- Det er likeledes en tilsynelatende variasjon innen hver type av 3. trinns klisjéer, visstnok uten virkelig betydning. (Jfr. tabell 2.)
- «C» målingene er igjen mindre nøyaktige enn «A» målingene, som ventelig var.

Ifølge Jellestad³⁾ ble frimerkene først trykt på et eiendommelig ru papir med

stående vannmerke fra Bentse Brug, senere på glatt papir med liggende vannmerke, likeledes fra Bentse, og til slutt på papir med liggende vannmerke fra Alvøens Fabrikker.

Målinger av de normale (5. trinn) frimerker ble utført på samme måte som med brevkortene, og er fremsatt i sammentrengt form i tabellene 7 og 8 for merker med liggende vannmerke, og i tabellene 9 og 10 for merker med stående vannmerke. Målingene omfattet nesten alle posisjoner i arkene for merkene med liggende vannmerke, og resultatene skulle derfor være noenlunde representative. Merker med stående vannmerke er mindre alminnelige, og tabellene omfatter et noe mindre antall av disse. Merket av fel-

lingstype B III i stillingen H 61 er oppført for seg i tabellene 7 og 8 på grunn av dets unormale størrelse.³⁾ Alle merke-

ne var i brukt tilstand, med gummien avvasket for å gjøre variasjonen i papirfeilen så liten som mulig.

Tabell 7.

«A» målinger på plate IV, frimerker med liggende vannmerke.

Graverings-type	Fellings-type	Merker målt	Loddrett						Vannrett					
			Gjennomsnitt 19. eller *18. mm			Avvikelse, gjennomsnitt ±			Gjennomsnitt 15. mm			Avvikelse, gjennomsnitt ±		
			V	M	H	V	M	H	Ø	M	N	Ø	M	N
1	A I	16	.02	.07	.06	.03	.03	.03	.20	.22	.25	.02	.03	.03
	A II	12	.14	.19	.21	.04	.04	.03	.22	.24	.30	.02	.03	.04
	B II	23	*.99	.03	.05	.03	.04	.03	.23	.24	.27	.03	.03	.04
	B IV	21	.11	.17	.15	.04	.04	.05	.22	.24	.25	.04	.04	.03
	Gj.snitt	72	.06	.11	.11	—	—	—	.22	.24	.26	—	—	—
2	A III	20	.23	.24	.20	.04	.04	.03	.26	.25	.26	.04	.04	.04
	A IV	19	.25	.28	.25	.03	.03	.04	.19	.24	.25	.04	.03	.03
	B I	20	.29	.32	.28	.03	.03	.03	.31	.33	.34	.04	.03	.04
	B III	26	.18	.23	.19	.03	.02	.03	.25	.26	.27	.04	.04	.03
	Gj.snitt	85	.22	.26	.23	—	—	—	.25	.27	.28	—	—	—
	B III													
	H 61 sek.	1	.30	.33	.30	—	—	—	.37	.37	.37	—	—	—

Gjennomsnitt av alle avvikelser: Loddrett ± .034. Vannrett ± .034.

Tabell 8.

«C» målinger på plate IV, frimerker med liggende vannmerke.

Graverings-type	Fellings-type	Merker målt	Loddrett						Vannrett					
			Gjennomsnitt 20. mm			Avvikelse, gjennomsnitt ±			Gjennomsnitt 16. mm			Avvikelse, gjennomsnitt ±		
			V	M	H	V	M	H	Ø	M	N	Ø	M	N
1	A I	16	.17	.17	.16	.04	.03	.03	.28	.29	.31	.04	.03	.04
	A II	12	.28	.29	.32	.04	.04	.04	.30	.33	.37	.03	.05	.04
	B II	23	.17	.17	.19	.04	.04	.04	.36	.35	.38	.05	.04	.05
	B IV	21	.27	.27	.27	.05	.06	.05	.31	.31	.31	.05	.06	.05
	Gj.snitt	72	.22	.22	.23	—	—	—	.32	.32	.34	—	—	—
2	A III	20	.38	.40	.34	.03	.04	.04	.34	.36	.34	.05	.05	.05
	A IV	19	.38	.38	.35	.05	.04	.05	.26	.31	.31	.03	.02	.04
	B I	20	.44	.44	.40	.04	.03	.03	.40	.42	.44	.05	.04	.04
	B III	26	.34	.32	.28	.04	.03	.03	.32	.34	.35	.06	.06	.05
	Gj.snitt	85	.38	.38	.34	—	—	—	.33	.36	.36	—	—	—
	B III													
	H 61 sek.	1	.47	.47	.40	—	—	—	.40	.43	.43	—	—	—

Gjennomsnitt av alle avvikelser: Loddrett ± .040. Vannrett ± .045.

Tabell 9.

«A» målinger på plate IV, frimerker med stående vannmerke.

Graverings- type	Fellings- type	Merker målt	Loddrett						Vannrett					
			Gjennomsnitt 19. eller *18. mm			Avvikelse, gjennomsnitt ±			Gjennomsnitt 15. mm			Avvikelse, gjennomsnitt ±		
			V	M	H	V	M	H	Ø	M	N	Ø	M	N
1	A I	6	*.77	*.80	*.80	.06	.05	.05	.16	.20	.22	.03	.03	.01
	A II	5	*.84	*.87	*.89	.05	.06	.07	.18	.21	.24	.01	.01	.01
	B II	4	*.76	*.79	*.83	.03	.02	.03	.20	.19	.22	.02	.01	.01
	B IV	7	*.90	*.95	*.92	.11	.11	.10	.18	.19	.20	.01	.01	.02
	Gj.snitt	22	*.83	*.86	*.86	—	—	—	.18	.20	.22	—	—	—
2	A III	5	.01	.02	*.98	.05	.06	.05	.23	.23	.25	.01	.01	.02
	A IV	4	.06	.07	.06	.09	.09	.10	.19	.23	.26	.06	.05	.06
	B I	9	.11	.12	.07	.05	.04	.06	.25	.28	.31	.05	.05	.04
	B III	10	.00	.06	.03	.09	.08	.06	.23	.24	.26	.03	.04	.03
	Gj.snitt	28	.05	.07	.04	—	—	—	.23	.25	.27	—	—	—

Gjennomsnitt av alle avvikelser: Loddrett ± .065. Vannrett ± .026.

Tabell 10.

«C» målinger på plate IV, frimerker med stående vannmerke.

Graverings- type	Fellings- type	Merker målt	Loddrett						Vannrett					
			Gjennomsnitt 20. eller *19. mm			Avvikelse, gjennomsnitt ±			Gjennomsnitt 16. mm			Avvikelse, gjennomsnitt ±		
			V	M	H	V	M	H	Ø	M	N	Ø	M	N
1	A I	6	*.91	*.88	*.88	.06	.07	.06	.24	.27	.28	.03	.02	.03
	A II	5	*.99	*.95	*.97	.04	.06	.06	.24	.26	.28	.01	.01	.01
	B II	4	*.93	*.94	*.95	.03	.03	.02	.33	.28	.29	.05	.03	.02
	B IV	7	.05	.03	.02	.10	.12	.11	.24	.23	.25	.05	.04	.03
	Gj.snitt	22	*.98	*.95	*.96	—	—	—	.26	.26	.27	—	—	—
2	A III	5	.13	.14	.09	.07	.05	.06	.32	.33	.31	.03	.02	.03
	A IV	4	.16	.17	.15	.11	.12	.12	.26	.32	.31	.08	.08	.08
	B I	9	.22	.23	.17	.08	.06	.08	.34	.38	.40	.06	.06	.05
	B III	10	.15	.13	.11	.08	.09	.08	.29	.30	.32	.05	.05	.04
	Gj.snitt	28	.17	.17	.13	—	—	—	.31	.33	.34	—	—	—

Gjennomsnitt av alle avvikelser: Loddrett ± .073. Vannrett ± .040.

Vi kan dra følgende slutninger av målingene i tabellene 7, 8, 9 og 10:

- (a) Merkene varierer i størrelse fra én fellingstype til en annen, hvilket tyder på en liknende variasjon i «A» og «B» blokkkliséene i 4. trinn.

- (b) Det er også en viss variasjon innen hver fellingstype. Idet målingene nå innbefatter en ukjent og variabel papirfeil, er «A» avvikelserne større enn i brevkortene i tabell 5.

- (c) Type 2 merkene er gjennomsnittlig større enn type 1 merkene, hvilket

tyder på en tilsvarende forskjell mellom de to 3. trinns reserveklisjéer som 4. trinns «A» og «B» blokkene ble fellet fra (sammenlign brevkorttype-
ne 1 og 2 i tabell 5).

- (d) «C» målingene var igjen mindre pålitelige enn «A» målingene, som ventet var.
- (e) I tabellene 9 og 10 angående merker med stående vannmerke, er overensstemmelsen mellom de vannrette målingene meget bedre (mindre avvikelser) enn mellom de loddrette. I tabellene 7 og 8 angående merker med liggende vannmerke er forskjellen mindre utpreget, men fordelene er med de loddrette målene (sammenlign avvikelserne i tabellene 11 og 12). Forklaringen på dette ligger i den forskjellige fiberretning i merkene med stående og liggende vannmerke, som vil utredes nærmere i det følgende.

Som bekjent ble merkene forsynt med posthorn vannmerke ved hjelp av en «dandy roll», slik at posthornets lengderetning ble på tvers av papiret. Fiberretningen i papiret ble således på tvers av vannmerkets lengderetning. (Regelen gjelder visstnok bare de ekte vannmerker, posthorn I. Hvordan forholdene stiller seg med vannmerkene II, III og IV, som antakelig skyldes et slags blindtrykk, får henstå til senere undersøkelser.) Merker med stående

posthorn vannmerke har derfor vannrett fiberretning, og merker med liggende vannmerke loddrett fiberretning. Av grunner utredet under «Papirfeilen» skal vi vente oss de beste resultater (minste avvikelser) når vi måler i fiberretningen. Dette gjelder selvfølgelig også frimerker uten vannmerke. Det er klart at den måte papiret ble oppskåret på, ble bestemmende for hvorvidt vannmerket ble liggende eller stående på merkene.

Forskjellen mellom kvaliteten (overensstemmelsen) i de vannrette og loddrette målingene kan være slående, som i dette papiret med stående vannmerke (tabellene 9 og 10), som var dårlig limet og med utpreget fiberorientering, eller mindre iøynefallende som i de to papirsorter med liggende vannmerke (tabellene 7 og 8), som var godt limet og med mindre utpreget fiberorientering.

Man bør derfor, som alminnelig fremgangsmåte, først bestemme fiberretningen i det frimerke som skal måles, og så måle i overensstemmelse dermed i påvente av de mest konsekvente og pålitelige målingsresultater, for sammenlikningsøyemed, i fiberretningen.

Fiberretningens betydning fremgår også av følgende sammenlikning mellom «A» målingene av type 1 og 2 brevkort på den ene side, og frimerkene av samme typer på den annen:

Frimerkenes vannmerke	Liggende		Stående	
	Loddrett	Vannrett	Loddrett	Vannrett
Målinger langs «M»linjene				
Type 1, brevkort, gjennomsnitt (3. trinn klisjéer)	19.30	15.50	19.30	15.50
Type 1, frimerker, gjennomsnitt (inkl. papirfeil)	19.11	15.24	18.86	15.20
Forskjell	.19	.26	.44	.30
Type 2, brevkort, gjennomsnitt (3. trinn klisjéer)	19.45	15.57	19.45	15.57
Type 2, frimerker, gjennomsnitt (inkl. papirfeil)	19.26	15.27	19.07	15.25
Forskjell	.19	.30	.38	.32
Gjennomsnittsforskjell, typer 1 og 2	.19	.28	.41	.31

Her finner vi de minste forskjeller og de mest overensstemmende resultater i fiberretningen, dvs. loddrett på merker

med liggende vannmerke og vannrett på merker med stående vannmerke. Merkebildet på brevkortene, under forutsetning

av ubetydelig papirfeil, beholder klisjéens format (forhold mellom høyde og bredde). Dette er derimot ikke tilfellet med de tilsvarende frimerker trykt på maskingjort papir, hvor bildet har en tendens til å bli av forholdsvis smalere format (liggende vannmerke), eller bredere (stående vannmerke) på grunn av forskjellig papirfeil i de to retninger av papiret.

«Brevkortklisjé» frimerker.

Som før nevnt ble fire 3. trinns brev-kortklisjéer brukt som erstatninger i trykkplaten. Frimerkene trykt fra disse klisjéer fins bare med liggende vannmerke og er naturligvis noe større enn de normale 5. trinns merkene, som nærmere vist i tabellene 11 og 12:

Tabell 11.

«A» målinger, plate IV, «brevkortklisjé» frimerker (liggende vannmrk.).

Type	Merker målt	Loddrett						Vannrett					
		Gjennomsnitt 19. mm			Avvikelse, gjennomsnitt ±			Gjennomsnitt 15. mm			Avvikelse, gjennomsnitt ±		
		V	M	H	V	M	H	Ø	M	N	Ø	M	N
1	1	.40	.43	.43	—	—	—	.47	.50	.60	—	—	—
2	2	.53	.57	.55	.00	.00	.02	.48	.52	.57	.05	.05	.07
3	4	.50	.51	.47	.02	.02	.04	.49	.55	.58	.03	.04	.01

Gjennomsnitt av alle avvikelser: Loddrett ± .017. Vannrett ± .042.

Tabell 12.

«C» målinger, plate IV, «brevkortklisjé» frimerker (liggende vannmrk.).

Type	Merker målt	Loddrett						Vannrett					
		Gjennomsnitt 20. mm			Avvikelse, gjennomsnitt ±			Gjennomsnitt 16. mm			Avvikelse, gjennomsnitt ±		
		V	M	H	V	M	H	Ø	M	N	Ø	M	N
1	1	.60	.60	.60	—	—	—	.60	.63	.73	—	—	—
2	2	.73	.72	.67	.00	.02	.04	.57	.63	.67	.07	.10	.07
3	4	.67	.63	.57	.05	.03	.02	.66	.68	.67	.05	.03	.00

Gjennomsnitt av alle avvikelser: Loddrett ± .027. Vannrett ± .053.

Vi kan nå utregne den virkelige forminskelse i klisjéstørrelsen mellom tredje og femte fellingstrinn ved å subtrahere de normale frimerkers loddrette og vannrette dimensjoner («A» målinger langs «M» linjene) fra de tilsvarende dimensjoner for

«brevkortklisjé» merkene. Frimerkene av begge grupper er på papir med liggende vannmerke, og papirfeilen skulle på det nærmeste forsvinne i subtraksjonen. Forskjellen skulle derfor være forminskelsen i klisjéstørrelse i to fellingstrinn:

	Loddrett	Vannrett
Brevkortklisjé frimerker, type 1, gjennomsnitt, inkl. papirfeil .	19.43	15.50
Normale frimerker, type 1, gjennomsnitt, inkl. papirfeil	19.11	15.24
Forminskelse i type 1 klisjé, gjennomsnitt, 2 fellingstrinn	.32	.26
Brevkortklisjé frimerker, type 2, gjennomsnitt, inkl. papirfeil .	19.57	15.52
Normale frimerker, type 2, gjennomsnitt, inkl. papirfeil	19.26	15.27
Forminskelse i type 2 klisjé, gjennomsnitt, 2 fellingstrinn	.31	.25

Dette blir 1,6 % forminskelse i to fellingstrinn, altså 0,8 % pr. fellingstrinn i samklang med «de fortsatte fellingers lov».

Originalstempelet.

Ved Poststyrets store imøtekommenhet har jeg hatt anledning til å besiktige og måle et prøvetrykk av det originalstempel som ble brukt til fremstillingen av bl. a.

plate IV. Dette prøvetrykk er på noe tykt (ca. 0,14 mm) og grovt håndgjort papir uten spesiell fiberorientering. Da prøvetrykket tillike er i utmerket stand, er det rimelig å anta at papirfeilen er liten, kanskje ubetydelig, slik at prøvetrykkets mål skulle svare på det nærmeste til originalstempelets. Målingene fremgår av tabell 13.

Tabell 13.
«A» og «C» målinger av prøvetrykk av originalstempelet.

«A»						«C»					
Loddrett 19. mm			Vannrett 15. mm			Loddrett 20. mm			Vannrett 16. mm		
V	M	H	Ø	M	N	V	M	H	Ø	M	N
.67	.67	.63	.63	.73	.80	.77	.77	.77	.77	.87	.93

En sammenlikning mellom målene («A» langs «M») av prøvetrykket og brevkortene, på samme måte som før beskrevet, tyder på en ca. 0,5 % gjennomsnittlig forminskning av klisjéene i hvert av de første tre fellingstrinn. Det tilsvarende tall som vi fant før for hvert av de siste to trinn, var 0,8 %. Forskjellen mellom de to tall kan dels skyldes metodens begrensede nøyaktighet, dels mulige temperaturvariasjoner i de forskjellige fellingstrinn. Ved å kombinere de to tall, får vi 0,6 % gjennomsnittlig forminskelse av klisjéene i hvert av de fem fellingstrinn hvor voks ble brukt ved avformningen. Dette svarer til en gjennomsnittlig 17° C. avkjøling av voksblandingen mellom avformningen og plasingen i det elektrolytiske bad, og det kan jo passe bra.

Avsluttende bemerkninger.

På grunnlag av foregående kan vi nå formulere og anbefale følgende fremgangsmåte for nøyaktige målinger av fri-merker osv. i sin alminnelighet:

- (a) For variasjoner i størrelse velger man seg i merkebildet visse detaljer som egner seg til «A» målinger av

merkets nesten fulle dimensjoner. (Måler man helt fra kant til kant, blir det jo «C» måling og dermed mindre nøyaktig.) Målingslinjen eller linjene bør da bokføres, slik at foreliggende og senere målingsresultater, være det egne eller andres, kan sammenliknes direkte.

- (b) Etter å ha bestemt fiberretningen i merkene som skal måles, deler man dem, hvis dette finnes fornødent, i to grupper for separate «A» målinger i fiberretningen, da dette vil føre til de mest pålitelige resultater.
- (c) Man måler så, ved hjelp av de beskrevne redskaper, langs den bestemte målingslinjen, enten vannrett eller loddrett i fiberretningen. Det er klart at målingen ikke bør foretas når luften i arbeidsrommet er usedvanlig tørr eller fuktig, eller med merker som nettopp er blitt vasket. Merkene bør også helst være uten hengsler.
- (d) Når alle merkene er blitt målt (desimalene kan påskrives baksiden), gjør man et forsøk på å arrangere dem i logiske grupper i samklang med for eksempel felles platefeil. Man bokfø-

rer så, for hver gruppe, antallet av merker, gjennomsnittsmålet og den gjennomsnittlige avvikelse i mm med to desimaler, sammen med andre ønskelige opplysninger. Da den gjennomsnittlige målingsfeil er ca. $\pm .02$, vil avvikelser større enn dette tyde på virkelige avvikelser mellom gruppene eller innen en gruppe. Disse bokførte notater blir således av betydning for tolkningen av senere målinger eller for andre formål, som anskueliggjort i denne artikkel.

- (e) Før man kan fortolke målingsresultatene på den mest logiske måte, må man selvfølgelig være klar over, og ta hensyn til, klisjéenes tilvirkningsmetode (ståltrykk, elektrotypi, stereotypi, litografi osv.) og papirets beskaffenhet.
- (f) For lokale variasjoner innen merkebildet, som ved adskillelsen av grave-ringstyper osv., bør man planlegge arbeidet således at man får «A» målinger enten direkte eller ved avledning fra «B» målinger som ovenfor utredet, så man kan unngå de feilaktige resultater som skyldes slit av platen og variasjoner i fargetilførselen.

*

Min dyppfølte takk til Poststyret og herr E. Tommelstad ved Postmuseet i Oslo for den store imøtekommenhet som gjorde det mulig for meg å besiktige og måle prøvetrykket av originalstempelet, likeledes til d'herrer Abr. Odfjell og Jarle O. Stensdal for velvillig bistand i samme forbindelse. Jeg er også d'herrer Frederick A. Brofos, Svend Yort og Gordon Palm takk skyldig for utlån av studiemateriale.

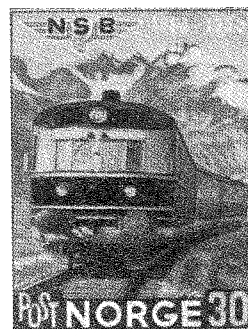
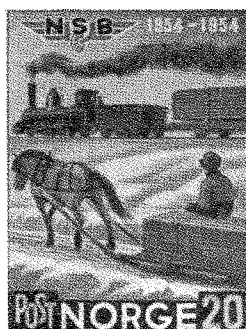
Henvisninger.

- 1) For illustrasjoner av 2 og skilling typene, se Norgeskatalogen.
- 2) Ascher: Grosser Ganzsachen-Katalog 1928.
- 3) J. Jellestad, Norsk F. T. 1, 102—104 (1942), og 4, 4—11 (1945).
- 4) J. Anderssen og H. Dethloff: «Norges Frimerker 1855—1924», 107, 108, 144.

- 5) Spons Encyclopedia of Industrial Arts, III 877 (1882).
- 6) W. Blum et al., Trans. Am. Electrochem. Soc. 30, 173 (1916).
- 7) Blum & Hogaboom: «Principles of Electroplating and Electroforming», 3. utgave, 228

N. S. B. 100 år.

Den 30. april utkommer tre merker i anledning av de norske jernbaners 100 års jubileum den 1. september. Merkene, som er tegnet av Johs. Haukland og Ole K. Mitsem (55 øre), forestiller landets første lokomotiv som distanserer hesten med plankelasset, et dieselekspresstog og lokomotivføreren som representant for alle de 30 000 som daglig er N.S.B. Farvene er de vanlige: grønn, rød og blå.

Jernbanen er det første av våre moderne samferdselsmidler som feirer sitt 100 års jubileum, og man må si at disse merkene synes å være verdige representanter.

FRA FORRETNINGSFØREREN

Med dette nummer stanser forsendelsen av N.F.T. til alle som ikke har ordnet kontingenten sin for 1954. Innenlands er den kr. 12.00 pr. år, utenlands kr. 15.00. Innsendes direkte til *forretningsførereren*, eller over postgiro 692 68, Bergen.

Meddelelser fra FORBUNDET

ADVARSEL!

Vi gjengir i oversettelse følgende som står i *Philatelia Fennica* nr. 7/1953:

«SVARTELISTE: Nordmannen *E. M. Lund* (Oslo, Box 47) har vist seg som en uærlig byttekamerat. En visehåradshövding fra Helsingfors har sendt ham finske merker for Mk. 2406.00, men tross fornyede henvendelser er der ikke kommet noen motsending. Det er blitt sendt melding om saken til Norsk Filatelistforbund. — *Philatelia Fennica*, Helsingfors — Box 202 — Finnland.»

Saken er anmeldt til Forbundet i brev av 1. desember 1953.

Bergen, den 27. februar 1954.

Norsk Filatelistforbund
F. Walter-Johannesen.
President.

POST- OG FRIMERKEUTSTILLING

i New Dehli, India, oktober 1954
i anledning av feiringen av 100-årsjubileet
for Indias første frimerke.

Norsk Filatelistforbund har så vel gjennom hr. postdirektør Sten Haug som gjennom Kontoret for kulturelt samkvem med utlandet fått anmodning om å gjøre våre medlemmer oppmerksom på denne utstilling.

Der er intet i veien for at norske filatelister kan delta i utstillingen som skal åpnes den 2. oktober i år, og vi henstiller til alle som er interessert i å delta, å melde fra snarest mulig til Poststyret, Oslo, som vil videreformidle deltakernes navn til post- og telegrafadministrasjonen i India.

Det norske postmuseum skal delta i utstillingen, og Det kgl. utenriksdepartement meddeler at Kontoret for kulturelt samkvem med utlandet vil med glede være behjelpelig med forsendelsen til Dehli av alt utstillingsgodset, eventuelt som kurérgods, som i tilfelle vil være den mest tryggende forsendelsesmåte.

Bergen, den 26. mars 1954.

Norsk Filatelistforbund
F. Walter-Johannesen.
President.

Norske utstillere?

Internasjonal frimerkeutstilling i Sao Paulo, Brasil, 6.—15. november 1954.

At brasilianerne kan lage en slik utstilling, er det visst ingen tvil om. De har 12 000 m² til disposisjon og kan der arrangere 100 handlerstands og 2 000 utstillingsrammer av vanlig format (à 12 albumblad). Sammenligningsvis kommer Sverige og Norge i 1955 til å måtte nøye seg med omtrent halvparten av utstillingsplass.

Ennvidere har Brasil fremragende filatelister og organisasjonsfolk, som f. eks. Niso Vianna, Paulo Ayres, Roberto P. Meira, Hugo Fraccaroli, Hercules Vicori og andre, som sikkert er i stand til å lage et glimrende arrangement, — ikke bare filatelistisk, man har også sjanse til å bese det vakre Sao Paulo, som nå er en by på 2 500 000 innbyggere, og byens berømte og vakre omgivelser med lokkende badesteder og annet. Ennvidere utflukter til hovedstaden Rio de Janeiro, som har det største antall skyskrapere i verden og er en praktfull by.

Det skulle være morsomt om «BRAPEX III» også kunne omfatte samlinger fra Norge, og som utstillingens norske representant tillater jeg meg herved å rette en inntrengende henstilling til de norske filatelister om å sørge for at Norge blir representert.

På forespørsel vil jeg gi de nødvendige opplysninger om alle detaljer, som klasseinndeling, jury, bedømmelse, tidspunkt for innlevering av samlinger, etc. etc., og jeg vil i samarbeid med vårt Utenriksdepartement kunne sikre en trygg og rimelig transport av samlingene!

La oss vise vårt ansikt i Brasil! Husk at i 1955 vil vi vente at de brasilianske samlere stiller ut i Oslo!

Oslo, 29. januar 1954.

Arnstein Berntsen.

Ved forespørsler

til tidsskriftet må svar-
porto vedlegges.

POSTDYNASTIET THURN & TAXIS

Av Wilhelm K. Støren.

Som vel de fleste vet, går postvesenets historie nesten like langt tilbake i tiden som menneskenes historie. Både de gamle assyrere, persere og kinesere hadde en postorganisasjon, og liknende ordninger gikk i arv til romerne og mongolene. Årsaken til at disse postorganisasjonene ble opprettet, var at fyrstene ville skaffe seg kontroll med hva som foregikk i forskjellige deler av de ofte umåtelig store rikene. Det ble anlagt rideveier og -stier hvor det var nødvendig, og med visse mellomrom langs postrutene var det stasjoner hvor postbudene fikk avløsning eller kunne bytte hester. I løpet av utrolig kort tid kunne en beskjed nå fra én kant av landet til en annen. Også middelalderens og den nyere tids statsoverhoder innså fordelene ved en slik organisasjon, og de opptok idéen, men uten å føre den videre mot det som vi i dag forstår med et postvesen. Middelalderen førte endog til oppløsning av fyrstenes postordninger, og den posttjeneste som fremdeles ble opprettholdt, kan deles i tre grupper: klosterbudene, ridderordenens bud og byenes bud. Av de sistnevnte spilte hanseatenes postforbindelse den største rolle. Den gikk langs Østersjøen fra Riga til Hamburg og derfra videre til Gent og Brügge.

Det store omslag i postbefordringen inntraff først da dynastiet Thurn und Taxis i begynnelsen av det 16. århundre fikk hånd om en del av de europeiske postrutene. Da oppsto postvesenet i den form vi kjenner det i dag: tilgjengelig for enhver og grunnet på tidsfestede ruteplaner.

I det 13. og begynnelsen av det 14. århundre hersket i Milano en fyrsteslekt della Torre, som ifølge overleveringen ble fordrevet og som i 1309 slo seg ned i området ved Bergamo. Etter et fjell der, Tasso, tok den navnet del Tasso, som senere ble endret til de Tassis og de Taxis. Ved siden av dette tok slekten senere igjen opp det gamle navn, som ble forfransket til de Tour og fortysket til Thurn. Derved oppsto det navn som dynastiet senere er kjent under, nemlig på fransk de Tour et Tassis, og på tysk von Thurn und Taxis.

I 1450 ble Franz von Taxis født i Cornello ved Bergamo. Han dro til Malines i Belgia, og opprettet i 1490 de første post-

ruter i Nederlandene (Holland og Belgia). Den 1. mars 1500 ble han av kong Filip den Smukke utnevnt til kaptein og postmester (capitaine et maitre des postes). Med denne kongelige gunstbevisning i ryggen kunne Franz utbygge sitt system av kontakter bedre, og den 18. januar 1505 fikk han enerett for sin levetid til å underholde postruter fra Bryssel til keiser Maximilian I's hoff og til hoffene i Frankrike og Spania. Selvsagt hadde et slikt monopol, som snart skulle bli ytterligere utvidet, den største betydning for den det gjaldt, men for ettertiden var det en annen klausul i kontrakten som hadde større betydning. Det var den om at postbudene også skulle kunne medbringe post for privatpersoner, forutsatt at den kongelige posttjeneste ikke led skade ved det. I praksis betydde det at postverket nå kunne betjene almenheten, men dermed kom også et nytt trekk inn: private måtte selvsagt betale porto for postbefordringen. Dette medførte store inntekter for postmesteren, som i 1516 fikk sine privilegier stadfestet av keiser Karl V og ble forfremmet til arvelig stormester for keiserens post. Franz von Taxis døde som en rik mann i Malines i slutten av 1517, det året som innvarsler Luthers reformasjon og urolige tider i Europa. Men dynastiet Thurn und Taxis' posisjon når det gjaldt postbefordringen over viktige ruter var så sikker da grunnleggeren av det moderne postvesen døde, at selv de voldsomste politiske rystelser formådde ikke å stoppe postens gang. Den viktigste av disse rutene var den mellom Bryssel og Wien.

Franz ble som stormester for posten etterfulgt av sin nevø, Jean-Baptiste von Thurn und Taxis. Denne var også født i Cornello, i 1476, og hadde fulgt sin onkel til Belgia, hvor han hadde vært hans høyre hånd ved opprettelsen av de forskjellige rutene. Det var han som den 30. juni 1519 overbrakte Margrethe av Østerrikes hoff meldingen om at Karl V var valgt til tysk-romersk keiser. Margrethe var regent i Nederlandene. Jean-Baptiste ble statsråd og kongelig kammerherre og fikk godsene Laroche-en-Ardenne, Hemiksem og Melsbroek. I 1536 overdro han sin stilling til sin eldste sønn, Franz, som imidlertid døde samme år og ble etterfulgt

av broren, baron Leoanrd von Taxis. Jean-Baptiste døde i Bryssel i oktober 1541.

Leonard I. von Taxis innleder dynastiets storhetstid. I 1543 stadfestet Karl V dets privilegium på eneretten til postbefordring i Nederlandene, Tyskland og Burgund. Den 30. oktober 1551 utstedte Leonard den første ordinans om utgiftene til vedlikehold av postvesenet, om lønn til postbudene og om takstene. Han øket antallet av ruter, og opprettholdt tre store internasjonale ruter, nemlig fra Bryssel til Wien, fra Bryssel til Italia og fra Bryssel til Frankrike. Innenlands var rutene Bryssel—Antwerpen og Bryssel—Ostende de viktigste.

Da nederlendernes kamp mot keiseren brøt løs, måtte Leonard i 1578 vike plassen som stormester for posten for Jean Hinckart, som var Willem av Oraniens mann. Men i 1585 ble han gjeninnsett i sin stilling, og den 27. juni 1600 ga erkeherzog Albert ham rett til å fastsette portotakstene for privatbrev. For sin lojalitet mot keiserhuset ble han utnevnt til kammerherre for keiser Rudolf II og erkeherzog Albert av Habsburg. Dessuten ble han også baron av Buysinghen. Leonard I. von Taxis var født i Bryssel i 1523 og døde samme sted i 1612.

Som den femte stormester for den keiserlige post overtok deretter grev Lamoral I. von Taxis. Han var sønn av Leonard I. og født i 1567. I 1606 fikk han av keiser Mathias sikret seg retten til keiserrikets post for seg selv og sine mannlige etterkommere, og i 1621 utvidet keiser Ferdinand II dette privilegium til å gjelde også de kvinnelige arvinger. Dermed skulle postmonopolet være vel forvart for dynastiet Thurn und Taxis. I 1624 ble Lamoral I. riksgreve, en tittel som ble gjort arvelig den 8. juni samme år. Som militær hadde han da utmerket seg under Don Juan d'Austria og Alexander Farnese.

Lamoral I. døde i 1624, og hans sønn Leonard II. Franz, greve av Thurn und Taxis, måtte overta ledelsen av posttjenesten i en ytterst vanskelig tid for den slags foretak. Tredveårskrigen var brutt ut 6 år tidligere, og dens brann bredte seg etterhvert over Tyskland. Leonard II. var født i Bryssel i 1594, og som keiser Ferdinand II.s trofaste og betroede mann ble stillingen for ham i Belgia etterhvert uholdbar etter som krigen grep om seg. Han dro derfor til Praha, hvor keiseren hadde herredømmet, og døde der allerede

i 1628. Før sin død hadde han fått en ny keiserlig stadfestelse av dynastiets privilegier, men ved sin død var hans eneste sønn, Lamoral II. Claudius Franz, bare 7 år.

I Tredveårskrigen crescendo var det umulig å opprettholde postrutene, og dynastiet Thurn und Taxis hadde ikke annet å gjøre enn alle andre på den tid: vente på bedre tider. Krigen varte imidlertid helt til 1648, og mens den raste, ble det opprettet postruter i de distrikter hvor det ikke fant sted noen kamphandlinger. Således opprettet både Bryssel og Antwerpen egne posttjenester. Da Lamoral II. i 1650 ble stormester for posten, ble hans første oppgave å få slutt på disse foretak. Han fikk fornyet alle patenter på postbefordringen, og de to byer måtte innstille sine ruter. Samme år ble Lamoral utnevnt til riksgreve av Thurn, Valsassina og Taxis, og i årene som fulgte var han travelt opptatt med å inngå en rekke allianser som styrket dynastiets posisjon. Han var også herre til Braine-le-Chateau, Haut-Ittre, Hemiksem og Machelen. På sistnevnte sted oppførte han i årene 1653—54 sitt slott Belvédère, senere kjent som Chauteau de Beaulieu. Han opptok samarbeid med den engelske posttjenesten, som i sommerhalvåret ankom til Nieuport og i vinterhalvåret til Ostende. Derfra ble den brakt videre med hans bud. I Tyskland skjedde det på denne tid ting som måtte tiltrekke seg Lamoral II.s oppmerksomhet. I 1646 hadde kurfyrsten av Brandenburg opprettet den brandenburgsk—preussiske post, og i årene som fulgte, fulgte andre fyrster hans eksempel, til fortrengsel for den thurn og taxiske post. Først ved opprettelse av Det tyske forbund i 1815 var det at Thurn und Taxis gjenvant sin posisjon innen det tyske område. I 1676 døde Lamoral II., og hans etterfølger ble sønnen Eugen Alexander, som var født i Bryssel i 1652.

Dynastiets rikdom var øket raskt etter Tredveårskrigen, og Eugen forsto at han kunne bedre sin stilling ytterligere ved å yte økonomisk støtte til vanskeligstilte, mektigere fyrster. På denne måten fikk han i 1681 Karl II. av Spania til å utnevne seg til postgeneral for Nederlandene for en sum av 15 000 floriner. I 1686 ble han utropt til riksfyrste, og året etter utnevnte keiseren ham til ridder av Det gyldne skinn. I 1695 ble titelen riksfyrste gjort arvelig i hans slekt, og eiendomme-

ne Braine-le-Chateau og Haut-Ittre ble gjort til et fyrstedømme. Men herligheten varte ikke lenge. I 1701 brøt den spanske arvefølgekrig ut, og Ludvig XIV.s tropper rykket inn i Nederlandene, som jo tilhørte den fiendtlige, østerrikske keiser. Eugen måtte flykte for franskmennene, og døde i 1714 i Frankfurt am Main. De franske tropper bar til å begynne med seieren med seg, men fra 1704 skiftet krigslykken stadig, og i 1709 ble franskmennene slått i det blodige slag ved Malplaquet i Belgia og måtte trekke seg ut av Bryssel. Kort etter ankom Eugens sønn Anselm Franz fra Frankfurt og ble stormester for posten i Nederlandene. Dynastiets troskap mot keiseren ble stadig belønnet, noe som gjenspeiler seg i Anselms titler: riksfyrste av Thurn und Taxis, greve av Valsassina, baron av Impden, herre til Braine-le-Chateau, Haut-Ittre, Wolvertem, Rossum, Meusegem, Leerbeck etc., arvelig marskalk av Hainaut, ridder av Det gyldne skinn og Hubertus-ordenen. Anselm er den første av dynastiet som frivillig tar bopel også i Tyskland, idet han oppholdt seg skiftevis i Bryssel og i Frankfurt am Main. Den 27. august 1738 kunngjorde en keiserlig ordonans at det for fremtiden var forbudt for kommuner eller landskaper å opprette posttjeneste. Det var en stadig strid mellom statsmakten og kommunene om disse rettighetene, og til tross for keiserens maktspråk og den thurn und taxiske posts pålitelighet fortsatte denne drakampen helt til den franske revolusjon.

Anselm Franz døde i 1739. Hans sønn Alexander Ferdinand, som var født i Frankfurt i 1704, overtok ledelsen av postvesenet. Bare to år senere, i 1741, ble Europa styrtet ut i en ny storkrig, den østerrikske arvefølgekrig, og igjen er det franskmennene som er habsburgernes fiender. De får valgt kurfyrst Karl Albert av Bayern til motkeiser mot keiserinne Maria Theresia, som er Alexanders feulaherre. I 1745 vant franskmennene over keiserinnens forbundsfeller, engelskmenn og nederlendere, ved Fontenoy i Belgia, og året etter er de herrer i landet og gjør slutt på Alexanders herredømme over postvesenet der. Alexander dro til sin residens i Frankfurt, og dermed forlot dynastiet Thurn und Taxis for godt Nederlandene. Men det holdt fremdeles fast ved Bryssel som sentrum for postforbindelsene, og hadde et hus i byen. Fyrsten av

Thurn und Taxis kom imidlertid for fremtiden til å residere i Tyskland. Etter freden i Aachen i 1748 ble Alexander igjen stormester for posten i Nederlandene, og i 1753 fikk han for 20 år fremover titelen postadministrator i Nederlandene. Han fikk utnyttet denne rett fullt ut, idet han døde i 1773 i Regensburg.

Karl Anselm av Thurn und Taxis overtok deretter stillingen som stormester. Han var sønn av Alexander og født i Frankfurt i 1733. I 1785 kjøpte han områdene Friedberg, Scheer, Dürmentingen og Bussen, som året etter ble gjort til et fyrstelig riksgrevskap som skaffet sin herre sete i det schwabiske fyrsteråd. Karl Anselm søkte å gjøre posttjenesten enda mer effektiv, og innsatte postintendenter i de forskjellige provinser som rutene gikk gjennom.

Den franske revolusjons første akt var slutt og en ny begynte da franskmennene etter «kanonaden ved Valmy» i september 1792 drev de allierte tropper nordover mot Rhinen. I november hadde revolusjonshærene besatt Belgia, og dynastiet Thurn und Taxis' innflytelse der var foreløbig slutt, etter at østerrikerne var slått ved Jemappes. Men våren 1793 snudde krigslykken seg, franskmennene måtte trekke seg tilbake, og Karl Anselm ble igjen stormester. Men i Frankrike organiserte Carnot nye, bedre hærer, og sommeren 1793 rykket franskmennene igjen frem. I juli ble Bryssel igjen besatt. En kunngjøring av 9. frimaire, år 3, dvs. den 30. november 1795, bestemte at huset Thurn und Taxis hadde forlist alle sine rettigheter, titler og eiendommer i Nederlandene. I 1797 ble Belgia innlemmet i Frankrike, mens Holland i 1806 ble kongerike under Ludvig Bonaparte. Den franske revolusjon førte altså til svære tap for Thurn und Taxis, og i 1803 fikk Karl Anselm som fyrstedømme det fyrstelige stift Buchau, abbediene Marchtal og Neresheim, Ostrach og storgodsene Schemmerberg og Weiler Tiefental, Frankenhofen og Stetten. Dette som erstatning for sine tap i Nederlandene og på den vestre Rhinbredd. Postrutene var nå innskrenket til det tyske område, og Karl Anselm døde i november 1805 i skyggen av Napoleons fremmarsj mot Austerlitz.

Den neste som overtok ledelsen av den thurn und taxiske post var Karl Alexander, Karl Anselms sønn, som var født i Regensburg i 1770. Han ble den siste stor-

mester for posten i Nederlandene, som han ble utnevnt til ved en proklamasjon som de allierte utstedte den 16. januar 1814 i Frankfurt am Main, etter at Napoleon høsten før var slått ved Leipzig. Men han innehadde ikke denne stilling lenger enn fra 1. mars 1814 til 9. juni 1815. Da trådte nemlig foreningen mellom Holland og Belgia i kraft, og det hollandske postvesen overtok posttjenesten i Belgia. Samme år ble Det tyske forbund opprettet, og dynastiet Thurn und Taxis sikret seg visse rettigheter innen dette når det gjaldt posttjenesten. Det ble nemlig bestemt at de enkelte land som deltok i forbundet, kunne få opprette sine egne postverk bare dersom de betalte en viss erstatning til Thurn und Taxis. Dette skulle i de nærmest følgende år innbringe fyrstehuset store rikdommer. Av Preussen mottok fyrste Karl Alexander i 1819 tre områder i Posen som erstatning for at dynastiet måtte overdra sine postruter på preussisk område til det preussiske postvesen. Disse tre områdene ble slått sammen til fyrstedømmet Krotoschin. I alt utgjorde dynastiets eiendommer omkring 1 900 kvadratkilometer med omkring 100 000 innbyggere.

Den avtalen som Det tyske forbund i 1815 hadde truffet med Thurn und Taxis, var ufordelaktig for utviklingen av postvesenet i Tyskland. Mens Thurn und Taxis tidligere hadde befordret postvesenets utvikling, hindret det nå denne ved at hele posttjenesten ble delt opp mellom en mengde administrasjoner. Dynastiet tjente store penger på å selge postrettigheter i de forskjellige deler av landet. Således ble det opprettet både dansk og svensk postkontor i Hamburg, og i det hele tatt syntes det hele å gli ut etterhvert.

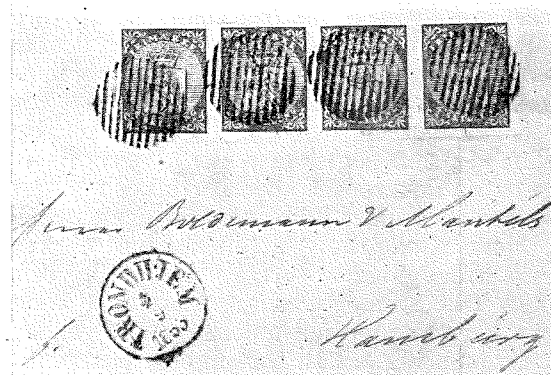
I Bayern avløste statsposten den thurn und taxiske post i 1808, men i Würtemberg holdt dynastiet sine ruter gående helt til i 1851.

Det var Preussen som grep inn for å få endret de uheldige forhold som posttjenesten i Nord-Tyskland arbeidet under. Den 1. juli 1850 trådte den tysk-østerrikske postavtale i kraft. Ved denne forentes 16 postområder når det gjaldt den innenlandske posttjeneste, mens trafikken til utlandet ble regulert ved avtaler mellom de utenlandske stater og de enkelte deltakere i avtalen. Helt tilfredsstillende var imidlertid heller ikke denne ordningen, men i 1867 fikk Preussen i stand en avtale med

Thurn und Taxis om at dynastiet skulle innstille alle de postruter som fremdeles var i gang utenfor de thurn und taxiske områder. Til gjengjeld ble det dannet et nordtysk postforbund i forbindelse med det politiske forbund som ble inngått mellom Preussen og de nordtyske småstatene. Da forbundet begynte å utgi sine egne frimerker, utga også Thurn und Taxis sine første merker for post fra dynastiets områder og mellom disse. Men allerede 3 år etter at det nordtyske postforbund var trådt i kraft i 1868, ble det tyske keiserrike opprettet, og den tyske rikspost ble organisert av Preussens og småstatenes postvesener, unntatt Bayerns og Württembergs. Den tyske rikspost overtok posttjenesten også innenfor det thurn und taxiske dynastis områder.

Et juleeventyr.

En av våre lesere i Kristiansand fikk lille juleaften et rek. brev som ble hentet av hans frue. Selv glemte han hele brevet inntil han fant det under treet juleaften. Da fant han dette brevet, som vel ikke kan sies å være dagligdags. Brevet er

stemplet Trondhjem 4. 9. 1855, og merkerne stammer antagelig fra en av de første trykningene. Dette stadfestes også ved at der nesten ikke finnes uregelmessigheter i merkebildet, så det er vanskelig å bestemme stripens plass i arket.

Eia var det oss!

Adresser.

Vi gjør oppmerksom på at all post til redaksjonen skal sendes til ny adresse: *Boks 875, Oslo*, mens alt om abonnement, annonser etc. som før sendes *Forretningsfører, Sportsdepotet, Bergen*.

Litt mer jammer om kilovaren.

I N.F.T.s like høyrøde som kjærkomne nr. 9/10 av i år ser jeg til min store overraskelse at selveste herr borgermester C. Middelthon rykker sine betregnte venner i Postverket til unnsetning. Nu var det vel i grunnen frimerkehandleren herr Middelthon som skriver så hyggelig til meg, om noe jeg øyensynlig har liten rede på. Ja, jeg har fått den formastelige tanke at det muligens er Postverkets måte å svare på, denne halvt blide, halvt overbærende lille hverdagsbetraktning fra den faste kunde i Stavanger. Ja, hvem vet? Tar jeg feil, så meget desto bedre.

Nu har jeg jo hatt mine tanker om den uigjennomtrengelige taushet som Postverkets vedkommende har omgitt seg med siden jeg skrev mitt innlegg i fjor høst. Intet svar er også et svar. Men så kommer altså den kampglade postvenn fra Stavanger og utfordrer meg til holmgang.

Der gis også en annen fortolkning av Postverkets taushet, nemlig den at man mener jeg har skrevet til feil adresse. Nu, om postfolkets feriefond eller Postmannslaget skulle være rett adresse, så var jeg så naiv å tenke sålunde: Veien fra Postverket til disse institusjoner er kortere enn kort, da de nevnte instanser består av de selvsamme folk. Men transportomkostningen eller portoen har nok vært for stor. Brevet ble liggende i Postverket, og sant å si har jeg ikke tenkt å være visergutt for Postverket, men fortolker i stedet svaret som aldri kom, på min egen måte.

Herr Middelthons uttalelser om merker med tilleggsverdi forstår jeg ærlig talt ikke. Det er meg absolutt umulig å kode hva herr Middelthon mener med følgende: «... men ingen kan forlange at postfunksjonærer – for å tilfredsstille herr Thrap-Meyer og likesinnede – skal betale tilleggsverdien av egen lomme.» — Jeg vet nok at det er relativt få mennesker som synes de har råd til å bruke merker med tillegg, men å klippe brukte merker av denne kategori kan da umulig koste mer enn å klippe andre uten tillegg?

Det som var gledelig hos herr Middelthon var hans uhemmede innrømmelse av at forholdet mellom pris og kvalitet er dårlig. Også jeg forstår jo — såvidt — at utlandet gjerne betaler noe mer for kilovaren enn vi gjør innenlands, men jeg skriver ikke på vegne av den eksport som er en betingelse for en frimerkehandler.

Jeg skriver på vegne av den store hær av små samlere for hvem kilovaren var en sikker og tilbakevendende glede, for alle mindre bemidlede frimerkevenner innenlands, for hvem det var av stor betydning å få kjøpt merker til en overkommelig pris, noe som alle vet ellers er vanskelig eller ugjorlig. — Dette er sakens kjerne, og jeg har ikke bare fått brev som viser at min klage er berettiget, men også muntlige bekreftelser på at kvaliteten nu er skandaløs lav, spesielt her i Oslo. Jeg gjentar derfor mitt spørsmål til *rette vedkommende* — uansett hvem dette måtte være: Hvor blir der av bedre norske og ditto utenlandske merker som i ethvert fall alltid før krigen prydet de originalforseglede kilopakker?

Filatelistene og postfunksjonærene burde jo naturlig kunne samarbeide, det ligger i sakens natur. Men her er det kommet sand i maskinen, og den vil jeg gjerne medvirke til å få fjernet før skuffelsen blir for stor.

Vi er alle klar over den kvalitetsforringelse som gjør seg gjeldende på nærsagt alle områder, enten det tales om arbeidslyst eller varer. Men det kan vel neppe være ønskelig å følge med i den alminnelige konkurranse om «velferds-kvaliteten». Heri tror jeg å få adskillig medhold, selv om man ikke sogner til Smalstrand.

Herr Middelthon skal ha takk for oppmerksomheten. Vi har jo begge behagelige erindringer fra førkrigsårenes muntre holmgang, og jeg vil med henblikk på lyspunktene i fortiden få gjenta noe jeg dengang sa til herr Middelthon under en diskusjon: Det er synd når elefanten føler seg plaget av myggen (dvs. meg), men som i alle spill, herr Borgermester, så beror jo utfallet på hvem som får siste stikk!

Med kilovarig hilsen fra

Deres
H. Thrap-Meyer.

Tidsskriftet.

Som leserne vil ha bemerkt ble årgangen 1953 avsluttet med nr. 9/10, og årsregisteret kommer i dette nr. Dette og det følgende nr. vil bli utgitt som dobbelt-nr., men det er deretter redaksjonens håp at vi kan komme i gang med enkelt-nr. som forutsetningen er. Vi vil be alle våre abonnenter unnskyldte forsinkelsen, så skal vi gjøre vårt til at dere ikke blir skuffet.

Norska postverkets kilovara.

Jag har med interesse läst Borgmästare Middelthons inlägg i denna fråga, med vilken undertecknad till största delen instämmer. Tyvärr förekommer ofta i Sverige och andra länders press liknande insinuationer betr. «tullning» av innehållet från den personalsida, som har hand om klippningen. Särskilt brukar man undra över varför 5:— Kr. och i Sverige 20:— Kr.-märken icke förekommer i större utsträckning. Orsaken är tyvärr okunnighet om att dessa högsta valörer endast ytterst sällan komma till användning inom landet, utan merendels användas på adresskort till utlandet, flygpostförsändelser, avräkning för returfrakter o. dyl. Den som önskar finna dessa märken måste därför i regel införskaffa dem från utlandet — exempelvis i den finska utländska «drömkilovaran», som regelbundet auktioneras av finska postverket. Liknande kilovaroer försäljas också av övriga utländska postverk, ofta auktionsvis en gång om året.

Endast betr. herr Middelthons uppgifter att 1, 1½ och 2 Kr. norska märken är helt värdelösa eller endast kostar i tvättat och sorterat tillstånd några ören per 1000, kan undertecknad icke instämma. Vill Borgmästare Middelthon verkligen sälja dessa märken till detta pris, är jag köpare till obegränsade mängder. Icke ens de lägsta och billigaste valörerna, åtminstone här i Sverige, kostar numera icke under 1 à 2 S.kr. per 1000. Trots detta måste det nog medges att den mesta såväl norska som annan kilovara i regel icke lämnar större ekonomiskt utbyte, om den som tvättar och sorterar varan beräknar få någon ersättning för sin tid. En sådan syn på vår frimärkshobby är givetvis felaktig. Även om den icke behöver bli dyrbar, så får man nog i regel räkna med att spendera litet pengar på hobbyn och nöjet att pyssla med frimärkena och endast i undantagsfall vid särskild tur och omtanke beräkna få vinst därav, åtminstone om man vill se saken på kort sikt. Sett på längre sikt vid inflationstider o. dyl. blir dock frimärksamlandet, om det sker med förnuft, i regel ingen dyrare affär. Men man måste nog anse att den som i första hand är frimärkssamlare för att göra en förtjänst därpå har en felaktig inställning.

Högaktningsfullt
Rolf Gummesson.

Norgeskatalogen og prisene.

Herr redaktør!

Selvfølgelig nu når kronen faller i verdi år etter år, blir følgen uvegerlig at prisene for norske eldre frimerker vil stige — det skyldes vel i noen grad at forholdet mellom norsk og fremmed valuta forskyves vesentlig. Og nu når Norgeskatalogen bare kommer ut hvert annet år, blir naturlig nok prisansettelsen for eldre norske utgaver uriktige og i stor uoverensstemmelse med markedsprisene i katalogen. Det kan man overbevise seg om ved å sammenligne prislister fra Norske Frimerkehandleres Forening 1954 med Norgeskatalogen. Der er opptil 100 % forskjell mellom disse priser.

Det forekommer stadig henstillinger til katalogkomiteen om forandringer i katalogen, men det er særlig en forandring i selve systemet med prisansettelsene som jeg vil be komiteen overveie. Norgeskatalogens priser er *eksklusive* omsetningsskatt — Handlerforeningens priser er *inklusive* skatt. Alle forretninger, praktisk talt alle prislister og kataloger over varer er inklusive omsetningsskatten. Hvorfor opprettholder katalogkomiteen og Oslo Filatelistklubb denne meningsløse ordningen med at det til prisene i katalogen skal tillegges skatt 11.1 %? Det gjør katalogen upopulær og skaffer mye unødig kluss og klatt i vanlig handel.

Man kan selvsagt forstå at der oppstår feilaktige prisansettelser og uoverensstemmelser mellom en handlerkatalog eller prisliste og en samlerkatalogs prisansettelser, — men dette at den ene part oppfører de riktige priser inklusive skatten, mens samlerkatalogen oppfører priser som forutsetter pristillegg, skaper unødige misforståelser — det må jo alle forstå.

Den ting at katalogen kommer ut så sjelden, vil i og for seg skape umoderne priser i katalogen: De gamle og søkte frimerker vil bli ansatt for lave i Norgeskatalogen, de nyere til dels for høye. Og det er jo bare en naturlig utvikling. Men vi kan jo ta et par eksempler. Dobbeltfoten står i Norgeskatalogen i verdi kr. 450.00, hertil omsetningsskatt 11.1 %, — mens Handlerkatalogen noterer kr. 750.00 inklusive. Ellers er det gjennomgående 25 % til 50 % høyere priser på de eldre merker i forholdet mellom de to kataloger. Og på den annen side — tar vi nyere ting, f. eks. 5 kr. 1946, så noterer her Norgeskatalogen (brukt) kr. 1.00 pluss

skatten, altså kr. 1.11, mens Handlerkatalogen har pris kr. 0.50 inklusive — altså under halv pris av Norgeskatalogen. Men det er jo i og for seg uunngåelig når Norgeskatalogen kun utkommer annethvert år.

Jeg tror Norgeskatalogen ville kunne komme ut i mye større opplag og hvert år dersom katalogen gikk over til å notere prisene (det er vel ment som byttepriser) *inklusive* skatt. Nu er katalogen ubrukbar som rettesnor for samlerne og handlerne ved salg og kjøp, og til uendelig mye kluss og misforståelser.

I alle andre bransjer noteres de virkelige priser i kataloger og prislister. Jeg spør Dem, herr redaktør: Hvorfor holder herrene i katalogkomiteen og O.F.K. så krampaktig på dette upraktiske og idiotiske system med at skatten skal holdes utenfor ved prisansettelsen? Ja, jeg begriper det ikke.

Bertr. C. Middelthon,
borgermester hev vore.

O.F.K.'s frimerkekonkurranse 1953.

Høsten 1953 innbød O.F.K. igjen til intern frimerkekonkurranse etter å ha tatt en pause siden De-No-Fil-utstillingen i 1951.

Ved disse interne konkurranser håper Oslo-klubben å få frem i lyset samlinger som sjelden blir lagt frem, samtidig som medlemmene får interesse av å montere og tekste sine samlinger, som ellers bare blir vist frem til en engere krets eller kanskje aldri blir vist frem.

Juryens kritikk er derfor ment som en veiledning og påpekning av feil og mangler som man ellers kanskje ikke selv ville bli oppmerksom på, og juryens uttalelse skal også være en oppmuntring til videre arbeide med materialet. Og ved å legge disse samlinger frem på klubbmøter, kan andre samlere få impulser og ideer og bli interessert i nye samleområder, som kan være vel så interessante som dem man selv arbeider med. Alle veier må prøves for å aktivisere medlemmene og oppmuntre til arbeide med frimerkene våre.

Innbydelsen omfattet denne gang noe for enhver smak — fra spesialsamlinger Norge, katalogsamlinger fra en rekke europeiske og oversjøiske land til temasamlinger, helsaker, stempler og bypost.

Det kom inn 14 samlinger, hvorav 2 måtte stilles utenfor konkurranse, da de ikke lå innenfor innbydelsens ramme.

Klasse 1: Spesialsamlinger Norge. Ingen samlinger.

Klasse 2: Katalogsamlinger ifølge innbydelsen. 10 samlinger fra Norge, Sverige, Danmark, Finnland, Holland, Israel, Jaipur og Japan.

Forgylt plakett: Jon B. Christensen, Kolbotn: Holland.

Sølvplakett: Sture Larsson, Kolbotn: Finnland.

Bronseplakett:

P. Engeland, Alesund: Norge.

Anders Evensen jr., Oslo: Holland.

Trygve Sommerfeldt, Oslo: Israel.

Klasse 3: Samlinger etter særlige synspunkter. 2 samlinger, ingen premiering.

2 samlinger sto til samme premiegrad som tidligere.

De fleste samlinger vitnet om godt og interessert arbeide med materialet, men man må stadig ha kravet om kvalitet for øyet, for det var ikke sjelden at en ellers pen side ble skjemma av et billig merke med stygg avstempling, dårlig sentrering eller andre åpenbare skavanker.

Alt i alt ga konkurransen et meget positivt resultat, og klubben håper å holde medlemmenes interesse ved like ved slike årvisse, interne klubbkonkurranser med veiledende bedømmelse og utstilling.

Juryen besto av Sven Chr. Francke, Tor Holtan og I. I. Jacobsen med sistnevnte som formann.

Tor Holtan.

Drammens bypost 3 øre, siste utgave.

Mange hevder at bypostmerkene ikke er samleverdige, muligens med delvis rett, men man finner undertiden interessante ting ved disse merkene, som for eksempel Caspersens artikkel s. 126, N.F.T. 1944.

Jeg kom i besiddelse av et helark av den blå 3 øre (siste utgave) av Børresens Drammens Bypost, som er trykt i sten-trykk. Jeg søkte da etter typer, og fant 6 forskjellige. De har følgende kjennetegn:

- 1) En utvekst på venstre side av posthornets høyre dusk.
- 2) 2 fargede prikker som sammen gir karakteren av en strek mellom den innerste tykke og den ytre tynnere sirkelinje til høyre for posthornet.
- 3) Snoren som venstre dusk (under posthornet) henger i, har fått en knekk.

- 4) Den hvite rammelinje over 3 ØRE har en utvekst like over 3. S i BYPOST har «fiskehale». Punkt foran 3 i høyde med øvre kule i 3-tallet.
- 5) Utvekst på P så det er nesten forbundet med O i BYPOST. Den hvite rammelinje over 3 ØRE har en utvekst omtrent under P i BYPOST. Svakt punkt foran 3, lavere enn i type 4.
- 6) Brudd i de 2 skraveringslinjer til høyre i posthornets venstre dusk, så dusken ligner en «fylt» G. En strek forbinder venstre stjerne med sirkellinjen til høyre for stjernen.

Det er imidlertid en eiendommelighet ved typenes plassering i arket som jeg ikke kan finne noe tilfredsstillende svar på.

I arkets øverste rad finnes typene 1—5 gjentatt 2 ganger i samme rekkefølge. Men i arkets 2. rad opptrer den 6. type til venstre, sammenhengende med de samme 5 typer fra 1. rad, så det danner en 6-stripe med typerekkefølge 6—1—2—3—4—5, deretter er det en stripe med typene 2—3—4—5. For tydelighets skyld oppsettes et skjema over typene i første og annen rad, således:

```

1—2—3—4—5—1—2—3—4—5
6—1—2—3—4—5—2—3—4—5

```

Typesammensetningen er så gjentatt uforandret nedover arket, slik at 2. og alle etterfølgende rader er like.

Den eneste plausible forklaring som jeg kan finne på den besynderlige typesammensetning, er at tegneren har hatt til hensikt å gjøre 10 merkebilder i 2 rekker à 5, men at han av en eller annen uforklarlig grunn har oppgitt sin plan etter å ha tegnet det sjette. Han kan så ha overført den øvre 5-stripen igjen for å danne første merkerad, deretter samme 5-stripe til høyre for det ene merkebilde i annen rad. Det ser da ut til at 6-stripen er overført videre nedover arket, og til slutt 4-stripen bestående av typene 2—3—4—5 på arkets høyre side, likeledes fra 2. rad og nedover.

Jeg har ikke ark av 5- og 15-øres verdien, men det kunne være interessant å få brakt på det rene hvorledes det forholder seg for disses vedkommende.

E. C. H.

Møtereferater fra FORBUNDSKLUBBENE

D'herrer Sekretærer besørge for å sende inn referatutdrag *omgående*. Referatutdragene må være *kortfattede*, og skal være redaksjonen i hende senest 5. i hver mnd. Sterkt forskinkede referater kan ikke påregnes inntatt.

Vi har hittil, til dels med stor glede, gjengitt møtereferatene i full lengde, idet vi vet at mange av våre lesere setter pris på det. Men hvis vi skal kunne fortsette med det, må sekretærene nøye seg med et kort ekstrakt, idet vi likevel ikke vil tvile på at «medlemmene hygget seg», at «foredragsholderen ble lønnet med kraftig applaus» eller at «medlemmene samlet seg ved et veldekket bord». Tenk i første rekke på hva som vil interessere alle de andre leserne, de som var med på møtet husker det sikkert.

Red.

ARBEIDERNE FILATELISTKLUBB

Møte nr. 413 ble holdt 27/10 1953 og ble ledet av formannen. Dagsorden og protokoll ble referert og enstemmig godkjent. Videre ble referert et bytteønske fra U.S.A. Under posten eventuelt fremkom Martinsen med en del kritikk over den uregelmessige forsendelse av Tidsskriftet. Formannen henstilte at eventuelt forslag i saken ble innsendt til klubbens generalforsamling. Siste post for dagen var høstaукsјon, og som vanlig ble den ledet av J. Henriksen. Til stede var 28 medlemmer.

Møte nr. 414 ble holdt 10/11 1953 og ble åpnet og ledet av viseformannen. Dagsorden og protokoll ble referert og enstemmig godkjent. Viseformannen fremla en del tidsskrifter og kataloger til medlemmenes disposisjon. Herr G. A. Karlsen holdt til slutt et interessant kåseri om Danmarks tofargede merker. Til stede på møtet var 30 medlemmer.

Møte nr. 415 ble holdt 24/11 1953 og ble ledet av viseformannen. Den oppsatte dagsorden og protokoll ble referert og enstemmig godkjent. G. A. Karlsen redegjorde for sitt oppdrag vedrørende lokaleforholdene. G. Holmqvist holdt deretter et interessant kåseri med motto: «Hva man kan samle på av rariteter». Kåseriet ble supplert med klubbens egen samling av rariteter og vakte stor interesse hos medlemmene. Siste post for dagen var en liten lynauksjon, som ble kvikt ledet av J. Henriksen. Til stede var 26 medlemmer.

Møte nr. 416 ble holdt 8/12 1953 og ble ledet av formannen. Dagsorden og protokoll ble referert og enstemmig godkjent. G. A. Karlsen opplyste at han hadde mottatt en gave til klubbens raritetsamling fra medlem J. Henriksen. Klubben hadde for aftenen besøk av en gjest fra Oslo Filatelistklubb, herr Francke, som holdt et ypperlig kåseri om Tyskland etter 1945. Han hadde samtidig utlagt en samling merker fra Øst- og Vest-sonen som vakte stor interesse hos klubbens medlemmer. Formannen takket hr. Francke og ba ham medbringe en hilsen til O.F.K. Siste post var trekning på en utloddet gave (sofapute-

trekk) som ble vunnet av klubbens medlem I. Ramvik. En ekstragevinst ydet av Abr. Aas ble vunnet av J. Aamodt. Til stede var 20 medlemmer og én gjest.

Møte nr. 417 ble holdt 22/12 1953 og ble ledet av formannen. Den oppsatte dagsorden og protokoll ble referert og enstemmig godkjent. Formannen anmeldte sist ankomne nr. av Populær Filateli og henviste medlemmene til en del interessante avsnitt. Som vanlig på årets siste møte før jul samledes medlemmene rundt et hyggelig julebord, hvor flere av medlemmene deltok med ypperlig sang og deklamasjon. Formannen ønsket samtlige tilstedeværende på styrets vegne en god jul. Til stede på møtet var 16 medlemmer.

Møte nr. 418, 5/1 1954, ble ledet av formannen, som ønsket samtlige medlemmer et godt og fremgangsrikt nytt år i 1954. Den oppsatte dagsorden og protokoll ble referert og enstemmig godkjent. Formannen refererte en jule- og nyttårs-hilsen fra klubbens venns-kapsforbindelse Tyväven Frimarkeilijat Suomi. Julheilsen ble referert fra Odense Frimærkeklub. Ved valg på valgkomité til kommende årsmøte ble G. Riis, Th. Hoffmann og Abr. Aas enstemmig valgt. Til slutt tok formannen opp den nye møteplan for vårsesongen til gjennomgåelse. Til stede var 19 medlemmer.

KRISTIANSAND FILATELISTKLUBB

Medlemsmøte nr. 363 ble holdt i Handelens Hus tirsdag 17/11 1953. Det var 18 medlemmer + 2 gjester til stede. Formannen, Arne J. Hansen, ledet møtet og ga først ordet til sekretæren, som leste referat fra forrige møte. En del ankommen post ble deretter referert ved formannen. Av tidsskriftene var det kommet i alt 8 nr. som ble anmeldt ved bibliotekaren. I «5 minutter» kåserte Kjell Hodne Larsen om: «Litt posthistorie og frimerkets egentlige oppgave». En lynauksjon ble så avholdt ved 2. sekretæren, og til slutt la salgslederen frem en del utvalgshefter. Møtet hevet kl. 22.

O. Jarl Hansen.

Møte nr. 364 ble holdt i Handelens Hus tirsdag 1. desember 1953 under ledelse av formannen, Arne J. Hansen. 22 medlemmer var til stede. Formannen ønsket de fremmøtte velkommen, og deretter refererte sekretæren forrige møte. En del post ble referert ved formannen, som også anmeldte et nr. av tidsskriftene.

I «5 minutter» holdt P. Munksgaard et interessant kåseri om Christiansholm Fæstning og Den gamle furua som klubben nå bruker i sine emblemer. Om Christiansholm nevnte han bl. a. at den i sin tid hadde vært en av Norges sterkeste festninger, men den hadde allikevel bare løst ett skudd. Han sluttet med å si at klubben var i pakt med byens historie når man hadde valgt disse motiver i emblemene.

Aftenens auksjon ble så holdt ved 2. sekretæren, og salgslederen la som vanlig frem en hel del utvalg. Møtet hevet kl. 22.

O. Jarl Hansen.

Medlemsmøte nr. 365 ble holdt i Handelens Hus tirsdag 15. desember 1953. Møtet ble ledet av formannen, Arne J. Hansen, og 26 medlemmer var møtt frem. Etterat formannen hadde åpnet møtet og førstesekretæren hadde referert forrige møte,

ble Frank Holtan enstemmig innvotert som medlem. En del post var ankommet og ble referert ved formannen. Av tidsskriftene var det kommet i alt 8 stykker, som ble anmeldt av bibliotekaren. Under «Eventuelt» etterlyste Kjell Hodne Larsen Norsk Filatelistisk Tidsskrift.

I «5 minutter» arrangerte Eivind Wirsching en morsom frimerkekonkurranse, som gikk ut på å bestemme de 3 peneste frimerker av et utvalg oppsatt i ramme. En lynauksjon ble så avholdt ved annesekretæren, og dermed var første del av programmet ferdig.

Presis kl. 21 ble det servert deilige smørbrød og kaffe, noe som straks skapte julestemning. Etter kaffen ble det holdt en utlodning til dekning av utgiftene, og loddssalget gikk strykende. Man hygget seg rundt bordene til ca. kl. 24, da de fleste brøt opp.

Dette var sesongens siste møte, og formannen ønsket alle en god jul og vel møtt til neste sesong.

O. Jarl Hansen.

OSLO FILATELISTKLUBB

Møte nr. 1345 ble holdt den 19. oktober 1953 i Oslo Handelsstand under ledelse av formannen, Arnstein Berntsen. Til stede var 69 medlemmer og 3 gjester. Referat fra forrige møte ble opplest og vedtatt med et par bemerkninger.

2 nye medlemmer ble opptatt: 722 Disp. Otto Christian Bøhne, Kongens gate 6, Oslo, og 723 Statsaut. revisor Kjartan Eide Fredriksen, Nobels gate 37, Oslo.

En anmeldelse ble referert.

Holtan omtalte de tre nye svenske merker som utkommer i anledning av det svenske telegrafverks 100-årsjubileum og fremla liste fra Samlerluka i Israel, siste utgave av Facit-katalogen (en gave fra Frimærkshuset), auksjonskataloger samt de siste tidsskrifter.

Jarle O. Stensdal tok medlemmene med på en interessant og morsom reise gjennom Paris på frimerker, med lysbilder. Han fremviste en rekke franske frimerker med motiver fra Paris og fortalte om de forskjellige bygningers historie med en rekke detaljer. Foredraget bragte kraftig bifall, som gjentok seg etter formannens takketale.

Møtet ble hevet kl. 22.

Per Widerøe.

PRISLISTE OVER NORSKE FRIMERKER

Januar 1954,

utgitt av Norsk Frimerkehandler Forening, til salgs i alle frimerkeforretninger. Pris 80 øre + porto 15 øre.

GODE SAMLINGER

og enkeltmerker kjøpes. - Samlinger takseres. - Ekspertise for utenlandske merker besørages.

Finn. O. Arnesen - Skippergt. 36, Oslo. Medlem Norsk Frimerkehandler Forening.

Samler-annonser.

PRIS PR. LINJE KR. 1.00. MINIMUM KR. 5.00.
Beløpet må innsendes sammen med bestillingen.

Jeg er kjøper av Norge nr. 1 til min typesamling. Har også typet byttemateriale om det foretrekkes.

Aage Biering, Riisalléen 34, Slemdal, Oslo.

Håndboken 1855—1955. Til bruk ved utarbeidningen av avsnittet om nr. 53 pl. VII og VIII ønskes sammenhengende merker utlånt.

Herbert Mowinckel, medarbeider, adr. Bergen.

Til min stempelsamling er jeg kjøper av Norge nr. 1 - 4 - 8 - 14 - 18 og 10 øres stolpeskrift, nummer, dato, d/s-avstpl. og håndskrevne.

Johan Lyder von Tangen — Boks 50, Bergen.

Større samling engelske kolonier utstykkes rimelig, likeledes større samling Norge. Utvalg sendes på forespørsel. Jeg påtar meg fremdeles å skaffe de merker De måtte mangle, og kjøp eller salg på auksjon.

F. C. Moldenhauer — 82 Durley Avenue, Pinner, Middlesex, England.

Finnland, 200 forskjellige, n.kr. 8.00, 300 forskj. 25.00. Østkarelen, 28 forskj. kr. 25.00, 1 kg postforseglet kr. 25.00. Finland spesialkatalog 1954. Betaling i ubr. norske merker.

Lauri Peltonen — Frimerkeforretning, Hanko, Finland.

Til salgs etter Norgeskatalogen ÷ 35 %: Ubrukt Norge 110—113, 213—216, 225—228. Tilsvarende priser for par og 4-bl.

Dr. A. Berg — Stavanger.

Against better stamps of your country no commons, I send same value of France Colonies and others. Always valid.

Bertrand, 171. Boulevard Mural, Paris 16e, Frankrike.

Söker byteskontakt med Norge. Mankolister basis Zumstein. Lämnar Sverige, Estland och Russland.

Civilekonom E. Luuk, Klubbacken 8, Hägersten, Sverige.

Svenske frimerker selges med 30 à 40 % rabatt på AFA priser, event. også Danmark, Finnland, U.S.A. og Canada. Send mankoliste.

Sven Ohlsson, Laholm, Sverige.

I wish stamps and new issues from Norway, Island, Suomi, Danmark, Sverige, Europa, U.S.A., British Empire, whole world. I give Spain and colonies. Also exchange in quantities used and mint. Diestro, Castaler 11, Santander, Spain.

Köper obegagnat Norge nr. 50 a, 51 III b, 53 IV, 53 VIII, 54 II a B & E, 54 II otandat, 54 II A & B typ. 2 & 3. Til salu eller byte mot föregående nr. 64 stå. vm. obegagnat.

Lippe Persson, Varberg, Sverige. (OFK-medl.)

Legion- og Universitetsmerker kjøpes for kr. 9.00 pr. stk., brukte og ubrukte. Skriv:

Tom Kallevig, Madserud Allé 33, Oslo.

Jeg kan nu igen tage norske Massevare i Bytte for Mærker af mine Udvalg hele Verden (undtagen Skandinavien og Holland). Søger specielt store Mængder af de billigste Sorter.

Elof Nielsen, Hejmdalsgade 4, Horsens, Danm.

Utv.hefter mottas for cirkulasjon blant våre medlemmer.

Bergens Filatelist-klub — Erik Wiborg, bytteleder — adr. Trygve Ritland A/S, Slottsgaten 1 — Bergen.

Bytte. Send 100—500 forskjellige merker, og jeg sender Dem samme antall forskj. Tyskland.

Tetzlaff — 3 Ahlbeck-Seebad, Kirchenstr. 7, Tyskland.

German-Deutschland-Marken im Werte von 10.— D. Michelmark 1953/54 erhalten Sie wenn Sie mir 1000 Stück von Norge, Sverige, Danmark oder Island senden.

H. Brauburger, Berlin-Friedenau, Cranachstr. 23 II, Deutschland.

Skandinavien, Europa og Oversø. Forlang Udvalg eller send Mancoliste. Rimelige Priser. Betaling i norske Kr. eller Massevare til Dagspris. Prisliste over Frimerkepakker sendes gerne. God Frankatur gengældes.

Legetøjsmagasinet, Frederiksgade 17, Aarhus, Danmark.

Bliv med oss! Samlare från 50 länder söker kontakt med Skandinavien. Medlemsblad 4 gånger per år. Avgift 6.— N.kr. pr. år. Prospect sändes på begäran.

Jarnnagh — Box 43, Trångsund, Sverige.

Frimerkepakker fra de fleste land til salgs.

Helge Foosnes — Beitstad.

Danmark: 300 forskjellige n.kr. 20.00.

Danmarks julemærker, komplet » 12.00.

Island: 100 forskjellige » 20.00.

Stor rabat ved køb af 5 pk. Betaling efter aftale.

J. B. Nielsen — Langelandsvej 14, København F., Danmark.

Söker nyere norske jubileums- og velgjørenhetsfrimerker. Gir motsvarende fra Sverige. Basis AFA.

Bernt von Knorring — Älvdalen, Sverige.

Oslo Filatelistklubbs byttevirksomhet sender på anmodning utvalg til interesserte samlere. Gode utvalg Europa i hefter 10 × 15 cm mottas i kommisjon. — Henvend Dem til byttelederen, Kristen Hangeraas, St. Olavs gate 21 c III, Oslo.

Bytte med Norge søkes. For hver sending moderne frimerker fra Deres land sender jeg garantert gode motsendinger.

M. A. Voets, Pieter Langendijkstraat 98, Den Haag, Holland.

Anbudssauksjon n:r 12

NORGE: över 200 st. nr. 1, varav de flesta typade — 10 st. 3 skill. — 15 st. 12 öre mattgrön, m. m., m. m.

SVERIGE: 17 st. 3 sk. b:co — 11 st. 6 sk. b:co — 18 st. 8 sk. b:co — 9 st. 24 sk. b:co — nytryck sk. b:co rikhaltigt — flera hundra vapen- och lejontyp, m. m., m. m.

ANDRA LÄNDER: rikt representerade.

KATALOG

inklusive bildbilaga på konsttryckpapper inflyter i n:r 1 av vår firmatidning Frimärksnytt. Katalogen kan erhållas genom att insända 75 öre i frimärken eller prenumerera för endast Kr. 1:50, så får Ni nämnda tidning även för resten av 1954.

E. W. LARSSONS FRIMÄRKSÄFFÄR

VASAGATAN 22, 2 tr., STOCKHOLM — POSTGIRO 54 307 — TELEFON 10 17 81
F. d. Hotel Continental, mitt emot Centralstationen

Se här! Extra billigt!

25 öre Stockholm 700 år — 10 öre Sport 1953 — 20 öre Domkyrkan, 5 öre Lantbruks, 20 öre Nobel, 10 öre Tegnér, 25 öre Polhem & Ol. Petri, stämp-lade, felfria: per 5000 1000 100 10 st.
2-sid. tandn. kr. 60:00 15:00 2:00 0:30
3-sid. tandn. » 120:00 30:00 4:00 0:60
3-sid. tandn. i par. » 75:00 10:00 1:50
Då många uttalat önskan att erhålla hela post-stämplor, levereras märkena på kuverten. Porto tillkommer och är till Norge: 5000 st. kr. 6:80, 1000 st. 2:55, 100—150 st. 0:75, 10—45 st. 0:50. *Priserna i sv.Kr.* I byte tages norska ostämpl. frimärken i kompl. serier till kurs 1:00 n.Kr. = 0:72 sv.Kr., bif. ordern. Annan likvid efter över-enskommelse.

Köpman K. Franzén.

Boråsvägen 3 — Ulricehamn — Sverige.

VIKING 1954 NORDEN-KATALOG

i ledande ställning.

Omfattar: Sverige, Norge, Danmark, Dan-ska Västindien, Island, Finland och Karelen.

Pris endast N.kr. 1:85

som kan insändas i ostämplade frimärken.

E. W. LARSSONS FRIMÄRKSÄFFÄR

Vasagatan 22, 2 tr., Stockholm,
f. d. Hotel Continental
mitt emot Centralstationen.

Med NORGE och FINLAND sökes förbin-delser, som kan leverera paket massvaror, serier och enstaka märken från resp. länder. En del äldre norska märken kunna ev. läm-nas som byte, däribland Nr. 1.

Firma Frimärksnyheter.

Stora Torget 10 — Linköping — Sverige.

UTVALGSHEFTER

sendes alle bytteledere i for-bundsklubbene.

MANKOLISTER

mottas gjerne fra de mest aktuelle samleområder.

GODT UTVALG

i frimerkepakker for videre-forhandlere.

ALLE MASSEVARER

og frasorterte kilos kjøpes til høyeste priser; liste gratis.

TOR E. SOLHEIM

Industrigaten 60 — OSLO

Større lager fine norske merker realiseres

* = ubrukt, ° = brukt.

					* °	
					Pr. 1:	Pr. 10:
					Pr. 1:	Pr. 10:
5.	8 skill.	Oscar I 1856		(1)		80.00
6.	2 skill.	våpentype 1863		(1)		65.00
7.	3	»	»	(1)		112.50
9.	8	»	»	(1)		165.00
10.	24	»	»	(1)		240.00
11.	1 skill.	våpentype 1867		(1)		67.50
12.	2	»	»	(1)	30.00	48.00
13.	3	»	»	(1)		262.50
14.	4	»	»	(1)		6.50
15.	8	»	»	(1)		165.00
16.	1 skill.	posthorn 1872		(1)	18.00	30.00
17.	2	»	»	(1)	18.00	37.50
18.	4	»	»	(1)	75.00	75.00
19.	6	»	»	(1)		180.00
20.	7	»	»	(1)	75.00	112.50
21.	1.00, 1.50, 2.00 kr.	Oscar II 1878, kompl.		(3)		165.00
21 b.	25 øre	skravert posthorn, fiolettilla		(1)		32.50
22.	12 øre	uskravert posthorn 1882—85		(1)		100.00
23.	20	»	» 1882—85	(1)		22.50
24.	25	»	» 1882—85	(1)		30.00
24 a.	25	»	» 1905	(1)	97.50	90.00
25.	1, 1.50, 2.00 kr./2 skill	1905		(3)	285.00	275.00
26.	1, 1½, 2.00 kr.	Haakon 1907		(3)		325.00
27.	1, 1½, 2.00 kr.	Haakon 1909		(3)	180.00	112.50
27 a.	1½ kr.	Haakon 1909		(1)	55.25	67.50
64.	V-sats kompl., uten vm.		(20)	25.00	195.00	25.00 195.00

Pris i N. kroner. — Oppgjør kan skje over vår byttekonto hos
Salgskontoret i Oslo.

Pass på denne enestående anledning, bestill derfor snarest!

Mot prima referanser sender vi gjerne fine norske engros-utvalg!

ROLF GUMMESON A.B
KUNSGT. 55
STOCKHOLM - SVERIGE

Sensasjonell nyhet!

Et nytt løsbladalbum, med et enkelt og praktisk system.

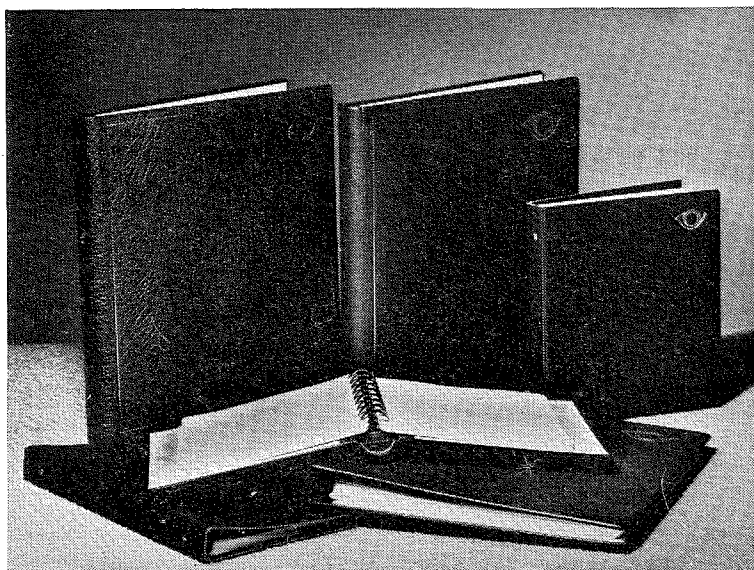
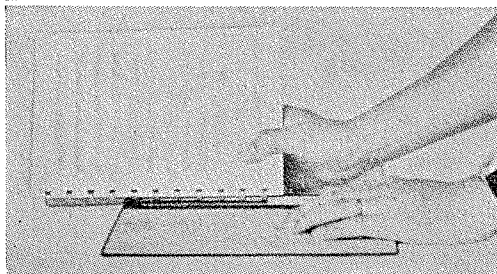
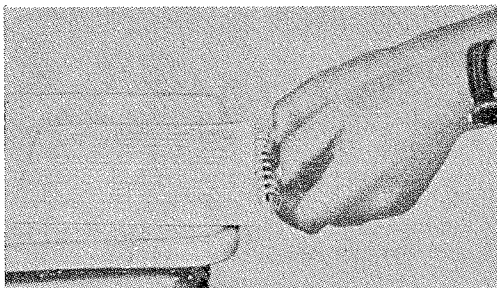
«GRIPEN» album.

1. Bladene i et «Gripen»-album ligger alltid plant og fint; ingen albumsider som bukter seg og glir og derved irriterer ved innsetningen.
2. I et «Gripen»-album kan man ta ut og sette inn bladene på et øyeblikk.
3. Konstruksjonen er slik at bladene i et «Gripen»-album ikke går istykker av mekanismen, slik som man kan risikere med alminnelige ringpermer.
4. Et «Gripen»-album gir en følelse av velvære på grunn av den førsteklasses utførelse som preger såvel blad som bind.
5. Prisene er meget rimelige når man tar konstruksjon og utførelse i betraktning.

«Simpelthen revolusjonerende»

skriver en begeistret frimerkesamler til oss, «systemet er genialt i sin enkelhet. Nå har jeg frie hender ved monteringen og har endelig fått et album som jeg er fullt ut fornøyd med. Albumproblemet har alltid vært vanskelig, men nå synes jeg at det har fått sin ideelle løsning.»

«GRIPEN»-album finnes i to utførelser, dels i et bind av kunstlær (R. 7) og dels i pluviusinbind (R. 9) — begge med posthorn i gull. Størrelse 245 × 275 mm (bladformat).

«Gripen»-albumene leveres med en sats fortrykksblad, oppsatt etter Facit-katalogen for ett nordisk land (Danmark, Finnland, Island, Sverige eller Norge) eller med smårutete blad av 130 gr. godt papir.

«Gripen» 7. Bind av kunstlær med fortrykksats (ca. 20—40 blad) for ett nordisk land *kr. 14,75* (ved bestilling må oppgis f. eks. 7 Finnland).

«Gripen» R. 7. Samme utførelse, med 30 smårutete blad *kr. 16,75*

«Gripen» 9. Pluviusinbind med fortrykksats (som foran nevnt) *kr. 29,75*

«Gripen» R. 9. Pluviusinbind med 40 smårutete blad *kr. 32,50*

Løse blanke blad til fortrykksats, pr. 10 stk. *kr. 1,40*

Løse ruteblad, pr. 10 stk. *kr. 1,90*

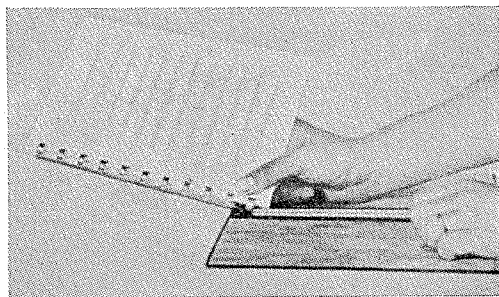
NB! Hvis De ikke trenger altfor mange løse blad til fortrykksatsene, så får De god plass til to land i hvert «Gripen»-album, og De kan da gjøre Deres bestilling med tillegg av en løs sats.

Fortrykksblad Danmark, Finnland, Island, Sverige, Norge — pr. sats *kr. 4,90*

Eksempel: Et «Gripen»-album nr. 7 med fortrykksblad for Finnland og Sverige (ca. 70 blad) vil da koste *kr. 19,65*

Illustrasjonen øverst til venstre viser hvordan bladene settes inn i ringkammen, nedenfor hvordan ringkammen skyves inn på ryggskinnen fra dens overkant, og her nedenfor hvordan ringkammen blir tatt ut fra ryggskinnen. Ringkammen skyves da oppover.

Har De engang sett disse albumene med det sinnrike løsbladsystem, vil De alltid velge «Gripen»!

WENNERGREN-CAPPELEN A/S, BOKS 738, OSLO